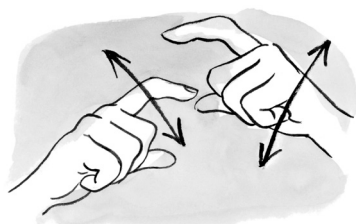

Caja Cazemier
&
Martine Letterie

HOOR JE MIJ?

&

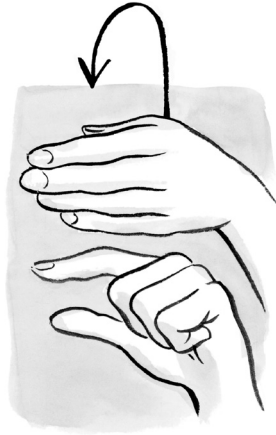

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Inhoud

	Proloog	7
1	<i>Sterre</i> Theaterkamp	11
2	<i>Freek</i> Gebarentaal	19
3	<i>Sterre</i> Gebarentaal	27
4	<i>Freek</i> Een lelijke eend	37
5	<i>Sterre</i> Vluchteling	46
6	<i>Freek</i> Spraakles	57
7	<i>Sterre</i> Ruzie	67
8	<i>Freek</i> Ontmoeting	78
9	<i>Sterre</i> Vallen	87
10	<i>Freek</i> Rapport	97
11	<i>Sterre</i> Dovenwereld	107
12	<i>Freek</i> Spijbelen	116
13	<i>Sterre</i> Spijbelen	125
14	<i>Freek</i> Toneel	135
15	<i>Sterre</i> Weglopen	144
16	<i>Freek</i> Vluchtheuvel	154
17	<i>Sterre</i> Waterschildpad	162
18	<i>Freek</i> Woede	171
19	<i>Sterre</i> Wraak	181
20	<i>Freek</i> De oplossing	189
21	<i>Sterre</i> Dansen	198
	Epiloog	205
	Over dit boek	209

Proloog

‘Nou, hoi hè?!’

‘Ja, doe!’

‘We blijven contact houden, hè?’

‘Tuurlijk! Voor altijd!’

Sterre blijft bij het groepje op het schoolplein staan. Ze krijgen het maar niet voor elkaar om te vertrekken. Het is zo definitief, zo heel erg voor het laatst. Voor het áller-laast. Ze lopen weg en komen terug om nóg een keer te huggen. Ze lachen er zelf om, half huilend, en ze kunnen er maar niet mee ophouden.

Wat is het moeilijk om afscheid te nemen van klasgenoten met wie je acht jaar lang van alles hebt meegemaakt! En nu is die hele basisschool ineens verleden tijd.

‘Nu ga ik echt, hoor! Later!’ Eén jongen loopt stoer het schoolplein af, de anderen blijven staan.

Sterre kijkt hem na. Dat is het hem nou net: er is geen later. Ja, een heel nieuw later, een heel ander later, een ontzettend spannend later. Ze grijpt de pols van Emmelie, die naast haar staat, haar beste vriendin sinds groep 1.

‘Tot nooit weer ziens!’ zegt ze als de jongen al buiten gehoorsafstand is.

Dat is overdreven, ze weet het. Natuurlijk gaat een deel

van haar oude klas naar dezelfde school als zij, en anders zullen ze elkaar vast wel een keer tegenkomen in de stad of in het zwembad, of zo. Maar pfff, hun klas bestaat niet meer. Geen les meer van juf Ilse. Nooit meer naar dit oude, vertrouwde schoolgebouw.

Er klinkt een vreemd soort snik. Deed zij dat? Of Emmelie naast haar? Ze kijken elkaar aan en ondanks zichzelf proesten ze het uit. Dit is zó gek!

De hele week al nemen ze afscheid. De klas opruimen, tekeningen van de muur, werkstukken mee naar huis, voor het laatst gymnastiek, nog één keer grapjes maken met de conciërge, afscheid van de andere leerlingen en de juffen en de meesters, voor het láátst de oudsten zijn, en natuurlijk gisteravond de musical. En vanochtend zijn ze voor het aller-, allerlaatst in hun inmiddels kale, lege klaslokaal geweest.

De zomervakantie is zojuist begonnen met een speech van de directeur en voor het laatst hun afscheidslied uit de musical op het plein. En daarna...

Natuurlijk gaat ze eerst naar Frankrijk met haar ouders en broer, en de laatste week van de zomervakantie mag ze op kamp: een theaterkamp, waar ze nu al superveel zin in heeft, maar dáárna... Een nieuw begin. Hoe zal dat gaan? Zal ze de weg snel leren kennen in dat grote, onbekende gebouw van de middelbare? Hoe zullen de leraren zijn? Het huiswerk? Ze zeggen dat het véél is. Zal ze nieuwe vrienden maken? Zal ze erbij horen...? Er liggen zes weken voor haar om hiertegen op te zien. Het is of iemand haar keel dichtknijpt.

Raar dat ze dit nu allemaal denkt, want ze had er zo

veel zin in. Hoe vaak heeft ze de afgelopen weken niet gedacht: was het maar vast zover! En ze kijkt er ook wel echt naar uit. Maar nu het dichterbij komt...

‘Nou, ik ga, hoor! Ik moet nu echt naar huis!’ Weer iemand die zich los weet te scheuren van de groep.

‘Doe-hoei! Da-ag!’ roept de rest.

Zouden haar klasgenoten het allemaal net zo eng vinden als zij? Maar zij heeft meer reden om zich druk te maken...

Sterre trekt haar vriendin Emmelie aan haar pols naar zich toe. ‘Ik ben zo blij dat wij samen gaan!’ zegt ze.

Emmelie begrijpt haar meteen. ‘Natuurlijk! Samen kunnen we de hele wereld aan.’

De hele wereld... dat hoeft nou ook weer niet. De brugklas, als ze die maar overleven.

Emmelie pakt haar hand. ‘Voor altijd beste vriendinnen!’

Sterre knikt. Tuurlijk! Geen gekke dingen denken. Het komt goed.

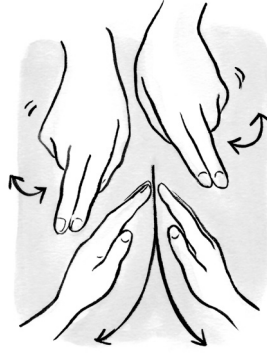
En nu gaat groep 8 toch echt uit elkaar.

Samen met Emmelie loopt Sterre het plein af, bij de school vandaan, het onbekende later tegemoet.

STERRE

I Theaterkamp

Het doek valt. Sterre blaast de spanning die ze de hele voorstelling heeft vastgehouden uit. In de zaal barst het applaus los: sommigen klappen, er zijn ook mensen die wapperen met hun in de lucht gestoken handen.

Zelf kan ze het geluid van de applaudiserende handen prima horen. Haar vriendin Mila, weet ze, krijgt hier helemaal niets van mee, want haar hoortoestel zit de hele week al in haar tas in plaats van in haar oren. Maar het doek wordt alweer opengetrokken, dus kan ze het zien, en de wapperende handen naast de hoofden van hun publiek betekent hetzelfde: applaus, goed gedaan! We vonden het mooi!

Sterre grijpt Mila's hand en aan de andere kant pakt een van de andere kinderen die van haar zodat ze samen kunnen buigen.

Het zit erop! Hun groepje gaf de laatste van de drie korte voorstellingen waarmee het theaterkamp voor dove kinderen wordt afgesloten. Drie keer een toneelstukje van twintig minuten. Als oudste deelnemers aan het kamp waren zij het laatst aan de beurt. Alle vijf de spelers buigen naar hun ouders en andere familieleden.

Ze voelt dat Mila in haar hand knijpt en ze kijkt opzij.

Mila's lippen vormen een zin: 'Goed gedaan!'

En Sterre antwoordt zonder haar stem te gebruiken: 'Jij ook!'

Ze buigen een laatste keer. De handen worden losgelaten en dus kunnen ze weer met elkaar gebaren.

'Dit was echt supertof!'

Sterre knikt. 'Echt geweldig om op zo'n mooi toneel te staan!'

Ja, om op een echt podium te mogen spelen is wel wat anders dan de opvoering van de afscheidsmusical in de gymzaal van haar basisschool.

Sterre loopt aan de zijkant van het podium achter Mila aan het trapje af. In de zaal worden snel de stoelen aan de kant gezet. Ze mogen wat drinken pakken en iedereen zoekt elkaar op.

Daar zijn haar ouders en haar broer Stijn. Sterre loopt op hen af en laat zich omhelzen. Ze heeft ze een week niet gezien. En omdat telefoons tijdens deze week verboden waren, ook niet geappt.

'Hé, Sterre, goed gedaan!' zegt haar moeder terwijl ze haar duim omhoog steekt. 'En wat fijn je weer te zien.'

Er is te veel lawaai om er iets van te kunnen verstaan, maar Sterre snapt haar zo ook.

Haar vader maakt wel ondersteunende gebaren als hij zegt: 'Waarom wist ik niet dat jij zo goed kon toneelspe- len? Een verborgen talent! Hebben jullie dit echt in één week ingestudeerd? En alles zelf verzonnen? Geweldig! Echt knap gedaan!' Trots kijkt hij haar aan.

In een rap tempo begint Sterre te gebaren. 'Ik wist het ook niet! Maar ik vind het leuk! Ik vond de hele week

hier zó fijn!' Ze begint over de afgelopen week te vertellen, maar vergeet erbij te praten.

Stijn stoot haar aan en gebaart: 'Ondertiteling, graag.'

Het is hun gebruikelijke grapje. Sterre zegt het tegen Stijn als ze iets niet kan verstaan en ze gebaren nodig heeft en Stijn zegt het tegen Sterre als zij er niet bij praat, zoals nu. Maar het hele kamp heeft ze alleen maar in gebaren gepraat. En het voelde zo fijn en gemakkelijk en natuurlijk, alleen maar gebarentaal.

Maar nu schraapt ze haar stem en ze maakt haar verhaal af, in gebaren én in gesproken taal. 'Mam, pap, ik wil dat jullie mijn nieuwe vriendin Mila leren kennen!' zegt ze tot slot.

Ze neemt haar familie mee naar Mila die verderop met háár vader en moeder staat te gebaren. En die oude man naast Mila zal vast haar opa zijn. Leuk dat hij mee is. Sterres opa en oma gaan nooit mee naar een uitvoering of iets. Ze hebben niet zo'n goede gezondheid, of ze vinden het te ver weg, er is altijd wel wat.

Ze tikt Mila op haar schouder en die draait zich om.

'Dit zijn mijn ouders en mijn broer,' gebaart Sterre. 'Mam, dit is Mila. M-i-l-a.' Ze maakt eerst het naamgebaar voor Mila en spelt daarna vlot met haar vingers de letters van haar naam.

Mila geeft hen een hand en wijst naar haar eigen familie, terwijl ze het gebaar voor ouders en opa maakt.

Beide families blijven eventjes met elkaar staan praten.

De opa van Mila gaat voor Sterre staan, en ze kijkt op naar twee lachende bruine ogen, omringd door vriendelijke rimpels.

‘Wat speel jij goed!’ Zijn handen zijn kommetjes die naar boven gericht zijn, gevolgd door twee opgestoken duimen. Dan gebaart hij verder: ‘Je hebt een mooie expressie. Ik moest aldoor naar jou kijken, heel sierlijk maar ook zo precies gebaar jij, en jouw mimiek is mooi. Je kan heel goed aan jou zien wat jij voelt en wat je te vertellen hebt op het toneel.’

Sterre voelt hoe haar mond openvalt. Ze plaatst haar vingers eerst onder haar kin en haalt haar hand naar voren. ‘Dank u wel! Maar misschien zegt u dat omdat ik de vriendin van Mila ben.’

‘Nee.’ Zijn vinger zwaait heen en weer voor Sterres gezicht. ‘Ik zeg het omdat ik het meen. Ik heb zelf ook toneelgespeeld, dus ik heb er een beetje verstand van. Je hebt talent.’

‘Hebben niet alle dove kinderen dat?’ brengt Sterre hier tegen in. ‘Omdat wij altijd onze handen, lichaam en gezicht gebruiken om te zeggen wat we willen zeggen?’

‘Dat is een voordeel, dat geef ik onmiddellijk toe,’ gebaart de opa van Mila, ‘maar toneelspelen, het mooi uitbeelden van emoties, dat is méér.’

‘Wat aardig dat u dat zegt.’

‘Heb je het naar je zin gehad deze week?’ wil Mila’s opa weten.

‘Ja! Heel erg! Dit is mijn eerste theaterkamp. En iedereen hier is doof. Ik kan hier zo lekker mijn handen laten wapperen. Dat is fijn.’

De oude man knikt. ‘Herkenning en erkenning.’

Die gebaren begrijpt Sterre niet goed, maar ze gebaart

gewoon door: ‘En dat ik Mila heb leren kennen, dat vind ik ook fijn.’

Sterre maakt het gebaar voor vriendschap en de oude man knikt tevreden. ‘Dat is mooi.’

Hij kijkt naar Sterres ouders en constateert al gebarend: ‘Zij zijn horend.’

Sterre knikt. ‘En Mila komt uit een dove familie. Dat is zo anders dan bij mij. Ze heeft me veel over jullie verteld.’

‘Ik hoop alleen maar goede dingen?’

‘Niets dan goede dingen!’

‘Nou, gelukkig maar.’

Zeker! Zoveel goeds dat ze al luisterend naar Mila’s verhalen over thuis één seconde het gevoel heeft gehad: waren ze bij mij thuis ook maar doof. Dan was iedereen daarin tenminste gelijk.

Iemand legt een hand op haar schouder. Het is haar moeder om te zeggen dat ze hun toneelkleden moeten uittrekken en hun tas moeten gaan halen. ‘Het is tijd, we gaan naar huis.’

Zo snel al? Maar ze ziet de andere kinderen ook het toneel weer op lopen. Ze moeten zich omkleden en hun spullen pakken.

‘Dag!’ gebaart ze nog gauw tegen de opa van Mila.

Mila trekt haar mee en ze lopen achter de anderen aan. ‘Leuke opa heb jij!’ zeggen haar handen tegen haar nieuwe vriendin.

Achter het podium trekken ze hun toneelkleden uit. In de spiegel boven de wasbakken maken ze hun gezichten schoon. Sterre kijkt zichzelf aan. Haar groene ogen staan verdrietig, zelfs haar sproeten lijken doffer dan anders. Of

is dat de vermoedheid? Ze bindt haar rossig-blonde haar opnieuw in een paardenstaart. Hun tassen zijn al gepakt, die staan klaar in de slaapzaal. Daar kijkt Sterre om zich heen om te checken of ze niets heeft vergeten. Ineens voelt ze iets trekken in haar lijf. Iets wat haar op deze plek wil houden.

Ze zucht. ‘Het is voorbij...’ gebaart ze.

Mila slaat haar armen om Sterre heen. Ze kan pas gebaren als ze Sterre heeft losgelaten. ‘Ja jammer hè, maar we blijven contact houden, toch? Ook op WhatsApp. Vertel je me alles van je nieuwe school?’

‘Natuurlijk! En jij ook?’

‘Zeker weten! En ik kom logeren! En volgend jaar geven we ons allebei opnieuw op voor het theaterkamp.’

Daarna nemen ze met een dikke knuffel afscheid van elkaar. Terug in de grote zaal nemen ze afscheid van alle kinderen, en uiteraard ook van de leiding. Ze gaat iedereen zo verschrikkelijk missen!

Eindelijk zit ze achter in de auto. Een voor een rijden de deelnemers met hun ouders het terrein af.

Even later komt er een appje binnen. Dat is Mila. ‘Ik mis je nu al 😞.’

Nadat Sterre een berichtje terug heeft gestuurd, staart ze uit het raam. Voorin zitten haar ouders met elkaar te praten. Stijn heeft zijn oortjes in gedaan en kijkt uit het andere raam. Door het lawaai van de motor kan ze niets verstaan van wat haar ouders zeggen en ze kan ook hun monden niet zien. Gebaren in de auto is lastig, en haar vaders handen moeten sowieso aan het stuur blijven. Normaal gesproken vindt ze het niet zo erg dat ze het praten in

de auto niet kan volgen, maar nu krijgt ze er een vreemd gevoel van in haar maag. Ze denkt aan de krentenbollen die ze naar binnen heeft gewerkt bij de lunch. Zitten die haar nog dwars?

Hoe blij ze ook is haar familie te zien, haar horende ouders, Stijn met altijd muziek in zijn oortjes, er knaagt iets. Afgelopen week was echt als een warm bad. De groep voelde net één grote familie. Waar hoort zij nu het meest bij? Bij haar nieuwe dove vrienden of bij die andere, horende wereld?

Terwijl de auto over de snelweg raast, denkt Sterre aan thuis, en vanzelf komt school in haar gedachten. Ze heeft er de hele week niet meer aan gedacht, maar maandag begint de middelbare al. Een gewone brugklas, met horende leerlingen. Net zoals op de basisschool en niet, zoals Mila, op een dovenschool.

Onmiddellijk komen de bekende vragen boven die ze de afgelopen zomer liever uit de weg ging. Hoe zal het zijn? Zullen ze haar accepteren? Zal ze genoeg kunnen volgen van de les? Hoe zullen haar cijfers zijn? Heeft ze een goede keus gemaakt géén tolk mee naar school te willen?

Daar moet ze dus écht niet aan denken. Het kan, het mag, ze vraagt wel vaker een tolk mee. Naar schaatstraining, bijvoorbeeld, of bij familiefeestjes. Als ze niet één op één met iemand kan praten of als er te veel geluiden om haar heen zijn om goed te kunnen horen, mag ze een beroep doen op een tolk. Ze heeft er een aantal in haar telefoon staan. Ze hoeft maar te appen met de vraag wie kan.

Maar een tolk mee naar schóól? Dacht het niet! Ze wil

het zelf doen. Net als op de basisschool, daar had ze ook geen tolk in de klas. Nooit gehad. Het ging gewoon. Ze wordt beter en beter in spraakafzien en als de leraren goede instructies krijgen hoe ze rekening met haar kunnen houden, moet het kunnen.

Haar ouders hadden lang gearzeld, haar gewezen op al die nieuwe vakken met nieuwe woorden en begrippen, maar stemden uiteindelijk toe. 'Jij moet het doen. We kunnen het proberen.'

Sterre wil niet opvallen, ze wil niet anders zijn. En gelukkig gaat Emmelie met haar mee. Die kan haar helpen zoals ze haar vanaf groep 1 altijd heeft geholpen. En toch...

Ineens lijkt het of er een berg opdoemt aan de horizon. En daarachter is haar huis, haar nieuwe school en haar nieuwe leven. De vreemde klomp in haar maag wordt zwaarder.

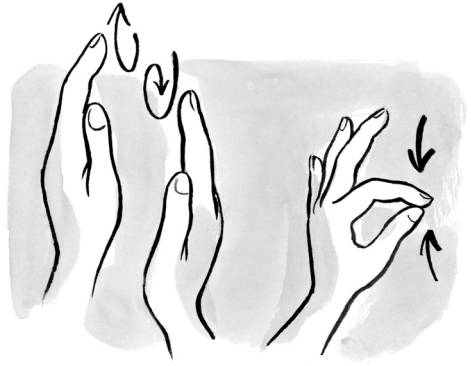
Sterre legt haar hoofd tegen het glas van het autoraam. O, wat is ze moe. Als ze thuis is, moet ze eerst maar eens flink bijslapen. Dan kan ze de wereld wel weer aan, zelfs de horende.

De motor van de auto ronkt. Een reclamebord flitst voorbij. 'Ik mag er zijn!' staat erop. Sterre glimlacht. Stond dat er echt?

Ze doet haar ogen dicht. Met dat bijslapen kan ze nu wel vast beginnen...

FREEK

2 Gebarentaal

Freek kijkt naar de bewegende mond van juf De Groot, maar hij laat niet tot zich doordringen wat ze zegt. Haar gezicht is zo scherp als een mes en Freek weet zeker dat haar stem ook zo klinkt, al heeft hij haar nog nooit gehoord. Ze vertelt een Bijbelverhaal, daarvoor hoeft hij haar lippen niet te lezen. Dit is het derde jaar dat hij haar heeft, dus hij kent haar jammer genoeg maar al te goed. Toen hij haar voor het eerst zag, dacht hij: Leuk, een jonge juf! Maar inmiddels weet hij dat ze een kreng is. Nog nooit heeft hij haar op iets aardigs kunnen betrappen. En aan hem heeft ze duidelijk een hekel. Zoals ze daarstraks naar hem keek toen hij het lokaal binnenkwam... Bij die blik vervlogen in één keer zes weken vrijheid, alsof die er nooit geweest waren. Hij onderdrukt een zucht.

Buiten schijnt de zon, maar in Freeks gedachten drijven donkere wolken binnen. Zijn ogen laten juf De Groot los en dwalen door het lokaal. De leerlingen zitten in een halve cirkel zodat ze haar en het nu nog schoon gesponde groene schoolbord allemaal goed kunnen zien. Hijzelf zit bij de deur, 'waar de weg naar de directeur het kortst is', en naast zijn beste en enige vriend Hans, net als de afgelopen jaren. De meeste kinderen zitten op dezelfde plaats

als voor de zomervakantie. Bijna niemand heeft de school na de zesde* klas verlaten om naar de middelbare school te gaan. Hier blijft iedereen om de leerplicht uit te zitten. Iedereen behalve Karin.

Vorig jaar zat ze nog schuin tegenover hem, aan het tafeltje dat nu leeg is. Gek dat het daar nog staat, trouwens. Het inktpotje lijkt zelfs nog gevuld. Ineens ziet hij Karin helder voor zich. Het halflange, blonde haar dat voor haar gezicht viel als ze schreef, haar grijsblauwe ogen waarmee ze hem zo ernstig aan kon kijken...

Onwillekeurig schudt Freek zijn hoofd. Karin is weg. Ze zit nu op een 'gewone' middelbare school in de stad. Haar ouders hebben ervoor gezorgd dat Karins grootste wens vervuld werd en zich niets aangetrokken van juf De Groot's 'Ik raad het ten zeerste af'. Maar Karins ouders zijn anders dan die van Freek. Ze zijn horend, en dat is een wereld van verschil.

Ineens dringt het tot Freek door dat de mond van juf De Groot op een vreemde manier open- en dichtgaat. Ze hapt naar adem als een vis op het droge. Freek gaat recht-op zitten. Wat is er aan de hand?

Als hij zich omdraait, ziet hij het. In de deuropening naast hem staat een nieuwe jongen. Zijn gezicht is rood, zijn haren plakken op zijn bezwete voorhoofd en zijn lip bloedt. Terwijl de tranen over zijn wangen rollen, gebaart hij druk naar de juf. Hij is geslagen, begrijpt Freek. Maar voor de jongen verder kan gaan, zegt juf De Groot: 'Stop!'

Ze steek haar hand omhoog. 'Op school geen gebaren-

*Nu groep 8

taal. Dat is de regel. Je moet spreken!’ Ze wijst naar haar mond.

De lippen van de jongen doen een poging, maar dan nemen zijn handen het weer over.

‘Zomaar, ik had niets gedaan...’

Weer onderbreekt juf De Groot hem. ‘Spreken!’

Er trekt een tinteling over Freeks armen en in zijn borstkas begint een kleine vlam te gloeien.

De nieuwe jongen haalt diep adem, maar zodra hij probeert te praten schokt zijn lichaam van de heftige snikken.

‘Hij was groter...’ gebaart hij.

Juf De Groot pakt de jongen bij de schouders. ‘Nu is het afgelopen. Je komt opnieuw het lokaal binnen en dan vertel je rustig wat er aan de hand is.’ Ze draait hem om en duwt hem het lokaal uit. Dan pakt ze een krijtje en schrijft ze met grote letters op het bord: ‘In de klas wordt geen gebarentaal gebruikt.’

Het vlammetje in Freeks borstkas ontploft en hij schiet overeind, maar Hans legt dwingend een hand op zijn arm. Zijn vriend kijkt hem waarschuwend aan. Niet meteen op de eerste schooldag na de vakantie, lijkt hij te zeggen.

Freek pakt met twee handen de bovenkant van zijn tafeltje vast en haalt diep adem. Hans heeft gelijk. Hij moet een goede start maken in het nieuwe schooljaar.

De deur van het lokaal gaat open en de jongen komt opnieuw binnen, langzaam. Zijn schokkende schouders hangen naar beneden, zijn hoofd is gebogen. Dan kijkt hij op en begint hij tegen de juf te praten. Maar het lukt niet. Er loopt een druppel uit zijn neus over zijn lippen, die hij haastig aflikt. Dan barst hij weer in tranen uit.

Op de wangen van juf De Groot zijn rode blosjes verschenen en haar ogen schitteren. Ze wijst naar het lege tafeltje van Karin.

‘Dat is voortaan jouw plaats. Ga snel zitten. En denk erom dat je voortaan op tijd komt.’

De jongen spert zijn ogen open en heel even kijkt hij Freek ongelovig aan, alsof hij zeggen wil: Gaat het hier altijd zo met nieuwe leerlingen?

Nu schieten de vlammen ongecontroleerd door Freeks lijf. Weer voelt hij Hans’ hand, maar die duwt hij weg. Hij springt achter zijn tafeltje vandaan en in twee stappen staat hij naast de nieuwe jongen. Hij legt een hand op de schouder van de jongen, terwijl hij de juf recht aankijkt.

Langzaam en duidelijk vormt zijn mond de juiste woorden: ‘Hij werd geslagen. Zomaar. Door een jongen die groter was dan hij. Het was een harde klap, want hij heeft een bloedlip. Dat mag toch niet? Laat u dat zomaar gebeuren? U heeft geen hart!’

Het gezicht van de juf wordt wit. Voor ze iets terug kan zeggen, draait Freek zich om en hij loopt het lokaal uit. Met een grote zwaai gooit hij de deur achter zich dicht. Voelt hij de lucht trillen? Hij hoopt maar dat het een harde knal was.

Nu moet hij zorgen dat hij zo snel mogelijk het gebouw verlaat, in ieder geval voordat de juf de directeur heeft kunnen waarschuwen. Hij onderdrukt een glimlach. Dat heeft hij vaker gedaan. De donkere wolken verdwijnen van het ene op het andere moment uit zijn gedachten. Als hij eenmaal buiten staat, voelt hij zich bijna licht.

Omdat hij hier kwam wonen toen hij vier was, kent hij

Effatha op zijn duimpje. Het instituut voor dove kinderen is gevestigd op een groot parkachtig terrein met twee landhuizen naast elkaar aan de Vliet. De school huist in het landhuis dat Hoekenburg heet. De naam zegt het al: het ligt in de hoek waar de Trekvliet in de Vliet uitkomt.

Hij haast zich in de richting van de Trekvliet, dat is de snelste route om vanuit school niet meer zichtbaar te zijn. Zodra hij de eerste bomen heeft bereikt, kijkt hij voor de zekerheid even om. Niet nodig, natuurlijk. Hier is hij veilig. Een grote rode beuk staat tussen hem en de school. Hij haalt diep adem. De bomen staan nog vol in blad, maar hij ruikt dat de herfst eraan komt.

Zijn voeten vinden als vanzelf het pad dat door het park slingert, terwijl in zijn hoofd de gedachten over elkaar buitelen. Wat heeft hij gedaan? Hij ziet het gezicht van juf De Groot weer voor zich. Wit, woedend. Hij heeft gezegd dat ze geen hart heeft. En dat meteen op de eerste schooldag. Goed bezig, Freek.

Daar is zijn boom, een wilde kastanje. Een grote zijtak buigt laag over het pad naar het grasveld ernaast. Geroutineerd trekt hij zich eraan op en hij slaat zijn benen eroverheen. Als een koorddanser loopt hij vervolgens over de tak naar de stam. Vandaar klimt hij naar boven, naar de plek waar die in tweeën splitst. In de holte laat hij zich zakken. Hier is zijn eigen plekje, al vanaf het moment dat hij groot genoeg was om op de zijtak te klimmen.

Terwijl zijn gedachten blijven tolleren, kijkt hij hoe de blaadjes van de boom bewegen in de wind. Die maakt dat de zon er af en toe tussendoor kan piepen. Op die momenten raken kleine zonnestralen zijn gezicht. Normaal

gesproken wordt hij hier vanzelf rustig, maar nu blijft het kermis in zijn hoofd.

Dat is het nog steeds als Hans een poos later onder hem opduikt. Het is dus pauze. Zijn vriend kijkt hem vragend aan en gebaart dan met zijn hoofd dat Freek naar beneden moet komen. Freek knikt. Met elkaar praten is niet makkelijk als je jezelf tegelijkertijd moet vasthouden aan een tak.

Hij laat zich naar beneden glijden en springt dan naast Hans op de grond. Ze gaan tegenover elkaar op het gras naast het pad zitten.

‘Hoe kun je zo dom zijn?’ Hans rolt met zijn ogen.

Freek haalt onwillig zijn schouders op. Hij wijst naar zijn hoofd en gebaart dat het daar een dolle boel is.

‘Hoe komt het dat je de eerste dag al zo woest wordt?’ wil Hans weten. ‘En begin niet over juf De Groot. Je weet hoe ze is.’

Freek kan wel een paar redenen verzinnen.

‘Doordat ik niet meer in het internaat woon, sinds vandaag.’

Hans tikt op zijn voorhoofd. ‘Je bent niet wijs. Dat is toch juist fijn?’

Freek knikt. Als hij alleen al aan de jongensslaapzaal denkt... IJzeren stapelbedden in rijen in een grote zaal van het gebouw dat ooit als kapel bedoeld was. Op het podium staat een hok, waarin de bewakers zitten. Pardon, het zijn officieel ‘toezichthouders’. Maar wat valt er aan toezicht te houden op slapende jongens? Ze zijn oud en wijs genoeg om zelf ’s nachts de weg naar de wc te vinden. De kleintjes slapen immers in Arentsburg, het andere landhuis.

’s Ochtends met zijn zeventigen opstaan, wassen bij de

wastafels en allemaal de ‘moeder’ van het internaat een hand geven. Altijd alles met zijn allen, alsof ze een kudde willoze dieren zijn. Freek huivert. Hij heeft er vaak genoeg over gemopperd tegen Hans, maar die wees hem er dan steeds op dat het aan hem lag. ‘De meeste kinderen hebben het hier prima naar hun zin, Freek. Jij bent gewoon een eigenwijze druif en daarmee maak je het jezelf en anderen niet makkelijk.’

‘Ik vind het fijn dat ik niet meer in het internaat woon,’ gebaart hij dan tegen Hans. ‘Maar ook weer niet. Ik zag er elke week naar uit om in het weekend naar huis te gaan. Omdat het leuk was om mijn ouders te zien, maar vooral omdat ik zo heerlijk door de duinen kon zwerven.’

De schoenmakerij van zijn ouders lag in een doodlopende straat van het dorp, tegen de duinen aan. Omdat hij van kinds af aan in zijn eentje de duinen introk, vonden zijn ouders het prima. Hij bouwde er hutten, keek naar de vogels en kende de namen van alle planten. Die zocht hij ’s avonds op in het plaatjesalbum dat zijn vader als kind van opa en oma had gekregen. De duinen, die waren van hem. Dat was zijn wereld, daar golden niemands regels, alleen de zijne.

‘Maar nu zijn mijn ouders naar Den Haag verhuisd, speciaal voor mij en Rita.’

Freek trekt aan een lange grasspriet. Het is natuurlijk heel lief van vader en moeder. Ze wilden heel graag als gezin bij elkaar wonen. Zijn vader heeft enorm zijn best gedaan om een baan in de buurt te vinden. En dat is nu gelukt, als schoenmaker in een groot warenhuis in het centrum. Hij zucht.

Hans knikt. ‘Ik begrijp het. Nu heb je geen uitweg meer. Rita en jij worden van huis gehaald door het volks-wagenbusje van Effatha en ’s avonds weer thuisgebracht. Je zit klem tussen school en thuis.’

‘Inderdaad. Het is alsof ik een gevangene ben die be-waakt moet worden.’

Freek kijkt in de vriendelijke ogen van Hans. Hoe kan het dat zijn vriend hem altijd begrijpt, terwijl hij toch zo heel anders is dan Freek? Die snapt er op zijn beurt niets van dat Hans zo rustig kan blijven als er iets gebeurt om je over op te winden.

Hans zwijgt, terwijl zijn ogen Freek niet loslaten. Net zo lang tot er bij Freek vanbinnen iets begint te kriebelen. Het antwoord op de vraag die Hans niet gesteld heeft. Eerst schudt Freek zijn hoofd, maar uiteindelijk springt hij op.

Als Hans ook opgestaan is, gebaart Freek: ‘Ik wou dat het niet nodig was.’

Hans glimlacht. ‘Ik ben bang dat het de enige manier is.’

Dan geeft hij Freek een zetje. ‘Je hebt het vaker gedaan, dus je kunt het. Als we opschieten, zijn we voor het einde van de pauze weer binnen.’

Met lood in zijn schoenen loopt Freek achter Hans aan. Dat hij nu de eerste dag van het nieuwe schooljaar alweer zijn excuses moet aanbieden aan juf De Groot... Maar Hans heeft gelijk, Freek heeft het vaker gedaan. Dus het zal ook dit keer wel weer lukken, ook al zal de straf niet mals zijn.